

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра права та публічного адміністрування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(НДПП 1.2.14, ОК 26)

**«ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО
ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»**

галузь знань 10 «природничі науки»
спеціальність 101 «Екологія»
Економіко-правовий факультет

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма **Природоохоронне законодавство та екологічне право**
для здобувачів вищої освіти ОПП «Екологія, охорона
навколишнього середовища та збалансоване
природокористування»
Спеціальності 101 Екологія

Розробник:

Ковейно Ю.В., старший викладач кафедри права та публічного адміністрування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри права та публічного
адміністрування Маріупольського державного університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри
права та публічного адміністрування

© Ковейно Ю.В., 2020 рік

© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Галузь знань 10 «Природничі науки»	Нормативна	
Модулів – 3	ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» Спеціальність: 101 «Екологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково - дослідне завдання: інд.проект		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 2	Освітній рівень: перший (бакалаврський рівень вищої освіти)	Лекції	
		30 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	14 год.
		Самостійна робота	
		118 год.	154 год.
		Індивідуальні завдання	
2 год.	2 год.		
		Вид контролю: 6-й семестр - залік	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Для денної форми навчання – 30% аудиторних годин; 70% самостійної роботи

Для заочної форми навчання -20% аудиторних годин; 80% самостійної роботи

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння майбутніми фахівцями-екологами необхідного мінімуму знань з теоретичних і методологічних основ природоохоронного законодавства та екологічного права, формування у здобувачів сталої системи еколого-правових поглядів і знань, навичок застосування екологічного законодавства, підвищення рівня свідомості та еколого-правової культури.

Завдання дисципліни орієнтовані на формування компетентності у здобувачів вищої освіти відносно: з'ясування особливостей становлення та розвитку екологічного права в Україні; вивчення студентами структури екологічного законодавства; вивчення змісту основних актів екологічного законодавства; вивчення екологічних відносин, які виникають між суб'єктами екологічного права; опанування еколого-правовою термінологією; формування навичок тлумачення і застосування норм екологічного права; опанування юридичною технікою роботи з екологічним законодавством; вміння вибору оптимальних державно-правових засобів щодо забезпечення екологічної безпеки людини у процесі будь-якої діяльності, охорони довкілля, ефективного використання природних ресурсів та захисту екологічних прав особи.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право» спрямована на опанування наступних компетентностей:

загальні:

КЗ-7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові:

КП-4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

КП-12. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра за спеціальністю 101 «Екологія» (ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») у Маріупольському державному університеті:

РН-15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

РН-20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

РН-24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право» вивчається після вивчення дисциплін «Основи правознавства», «Загальна екологія та неоекологія».

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати: основні засади природоохоронного законодавства та екологічного права, його систему, джерела; загальну характеристику управління в сфері природокористування та охорони навколишнього середовища; основні екологічні права та обов'язки громадян; правове регулювання забезпечення екологічної безпеки та використання окремих видів природних ресурсів;

вміти: давати визначення основних категорій та понять природоохоронного законодавства та екологічного права; відрізнити екологічні правові відносини від інших відносин, що виникають у суспільному житті; орієнтуватися у чинному екологічному та природоохоронному законодавстві; аналізувати проблеми розвитку науки екологічного права та питань природоохоронного законодавства на сучасному етапі; застосовувати теоретичні знання і приписи нормативно-правових актів у практичній діяльності.

Програмні результати навчання:

РН-4. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

РН-7. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

РН-18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА ТА ПРИРОДООХОРОННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Тема 1. Становлення і розвиток екологічного права. Поняття та система екологічного права.

Розвиток природоохоронного законодавства та виникнення еколого-правових норм у історичному вимірі. Проблеми розвитку екологічного права та перспективи їх розв'язання. Поняття екологічного права. Співвідношення екологічного права з іншими галузями права. Предмет і методи екологічного права. Система екологічного права. Основні принципи правової охорони довкілля. Види екологічних правовідносин, їх класифікація. Суб'єкти екологічних правовідносин. Об'єкти екологічних

правовідносин. Зміст екологічних правовідносин. Структура системи екологічного права. Інститути екологічного права.

Тема 2. Джерела екологічного права. Система природоохоронного законодавства.

Поняття джерел екологічного права. Природоохоронне законодавство: особливості. Види джерел екологічного права. Конституційні основи екологічного права. Система джерел екологічного права. Система природоохоронного законодавства. Закони як джерело екологічного права. Підзаконні нормативно – правові акти як джерела екологічного права. Міжнародні нормативно – правові акти як джерела екологічного права України, їх значення.

Тема 3. Екологічні права та обов'язки громадян. Екологічна безпека.

Загальна характеристика екологічних прав громадян. Екологічна правосуб'єктність. Конституційні екологічні права. Конституційні екологічні обов'язки. Гарантії здійснення екологічних прав, способи та форми їх захисту. Поняття екологічної безпеки. Види екологічної безпеки. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки.

Тема 4. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Поняття управління, управління природокористуванням. Види управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Державне управління. Відомче управління. Громадське управління. Система органів управління. Функції управління: поняття та види. Екологічне прогнозування. Організація оцінки впливу на довкілля. Нормування в охороні довкілля. Інформаційне забезпечення. Спостереження за станом довкілля. Екологічний контроль. Управління використанням природних ресурсів.

Тема 5. Право природокористування та право власності на природні ресурси та комплекси.

Право природокористування: поняття та види. Об'єкти та суб'єкти права природокористування. Право загального природокористування. Право спеціального природокористування. Підстави виникнення та припинення права спеціального природокористування. Використання природних ресурсів на умовах оренди. Економічне та правове стимулювання раціонального природокористування. Захист прав природокористувачів. Загальна характеристика права власності на природні ресурси та комплекси. Право

державної власності на природні ресурси та комплекси. Право комунальної власності на природні ресурси та комплекси. Право приватної власності на природні ресурси та комплекси. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. Права та обов'язки власників природних ресурсів, захист і гарантії їх прав. Охорона та гарантії права власності на природні ресурси. Відповідальність за порушення прав власників та права власності на природні ресурси.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.

Тема 6. Правове регулювання використання та охорони земель. Правове регулювання використання надр.

Земля як об'єкт правової охорони та використання. Право землекористування та його види. Право власності на землю. Правовий режим земель сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення. Правова охорона земель. Правові заходи охорони земель. Державний контроль за використанням і охороною земель. Юридична відповідальність за порушення вимог про використання та охорону земель. Поняття та складові надр. Правове регулювання використання надр. Управління в сфері використання надр. Користування надрами: поняття та види. Порядок надання надр у користування. Гірничий відвід. Права та обов'язки користувачів надр. Охорона надр. Вирішення спорів з питань користування надрами. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

Тема 7. Правове регулювання використання рослинного та тваринного світу.

Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання. Форми використання природних рослинних ресурсів. Відтворення природних рослинних ресурсів. Охорона рослинного світу. Контроль у галузі охорони, використання та відтворення рослинного світу. Державний облік, кадастр і моніторинг рослинного світу. Відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ. Тваринний світ як об'єкт правової охорони та використання. Правове регулювання використання, охорони, відтворення та захисту тваринного світу. Право власності на об'єкти тваринного світу. Використання об'єктів тваринного світу. Види використання об'єктів тваринного світу. Охорона тваринного світу. Моніторинг, державний облік і державний кадастр тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Тема 8. Правове регулювання використання та охорони лісів та лісових ресурсів.

Ліс як об'єкт правової охорони та використання. Право власності на ліс. Право лісокористування. Правова охорона лісів. Державне управління та регулювання в сфері лісокористування. Контроль за використанням лісів. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері використання та охорони лісів.

Тема 9. Правова охорона атмосферного повітря.

Законодавство про охорону атмосферного повітря. Правові заходи охорони атмосферного повітря. Державне управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря. Нормування у галузі охорони атмосферного повітря. Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. Юридична відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону атмосферного повітря.

Тема 10. Правове регулювання використання вод.

Води як об'єкт правової охорони та використання. Водний фонд. Водні об'єкти. Державне управління і контроль у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Компетенція державних органів у галузі управління і контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів. Контроль за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів. Державний облік вод. Державний водний кадастр. Нормування в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Водокористування. Права та обов'язки водокористувачів. Види і порядок водокористування. Загальне водокористування, Спеціальне водокористування. Спеціальне водокористування для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення. Спеціальне водокористування та користування водними об'єктами для лікувальних, курортних і оздоровчих цілей. Особливості спеціального водокористування та користування водними об'єктами для потреб галузей економіки. Умови скидання зворотних вод у водні об'єкти. Експлуатація водогосподарських систем. Охорона вод. Користування землями водного фонду. Водоохоронні зони та зони санітарної охорони. Охорона вод від забруднення, засмічення і вичерпання. Вирішення спорів з питань використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Відповідальність за порушення водного законодавства.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні положення екологічного права та природоохоронного законодавства												

Тема 1. Становлення і розвиток екологічного права. Поняття та система екологічного права.	16	3	3			10	18	1	1			16
Тема 2. Джерела екологічного права.	16	3	3			10	16	1	1			14
Тема 3. Екологічні права та обов'язки громадян. Правове регулювання екологічної безпеки.	22	3	3	1		15	20	1	2		1	16
Тема 4. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	16	3	3			10	23	1	2			20
Тема 5. Право природокористування та право власності на природні ресурси та комплекси.	16	3	3			10	20	1	1			18
Разом за змістовим модулем 1	86	15	15		1	55	97	5	7		1	84
Змістовий модуль 2. Правове регулювання використання окремих видів природних ресурсів.												
Тема 6. Правове регулювання використання та охорони земель. Правове регулювання використання надр.	22	3	3	1		15	20	1	2		1	16
Тема 7. Правове регулювання використання рослинного та тваринного світу.	21	3	3			15	17	1	2			14
Тема 8. Правове регулювання використання та охорони лісів та лісових ресурсів.	19	3	3			13	14	1	1			12
Тема 9. Правова охорона атмосферного повітря.	16	3	3			10	16	1	1			14
Тема 10. Правове регулювання використання вод.	16	3	3			10	16	1	1			14
Разом за змістовим модулем 2	94	15	15		1	63	83	5	7		1	70
Усього годин	180	30	30	-	2	118	180	10	14		2	154

5. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення і розвиток екологічного права. Поняття та система екологічного права.	3
2	Джерела екологічного права.	3
3	Екологічні права та обов'язки громадян. Правове регулювання екологічної безпеки.	3
4	Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	3
5	Право природокористування та право власності на природні ресурси та комплекси.	3
6	Правове регулювання використання та охорони земель. Правове регулювання використання надр.	3
7	Правове регулювання використання рослинного світу. Правове регулювання використання тваринного світу.	3
8	Правове регулювання використання лісів та лісових ресурсів.	3
9	Правова охорона атмосферного повітря	3
10	Правове регулювання використання вод	3
	Разом	30

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення і розвиток екологічного права. Поняття та система екологічного права.	1
2	Джерела екологічного права. Природоохоронне законодавство.	1
3	Екологічні права та обов'язки громадян. Право екологічної безпеки.	2
4	Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.	2
5	Право природокористування та право власності на природні ресурси та комплекси.	1
6	Правове регулювання використання та охорони земель. Правове регулювання використання надр.	2
7	Правове регулювання використання рослинного світу. Правове регулювання використання тваринного світу.	2
8	Правове регулювання використання лісів та лісових ресурсів.	1
9	Правова охорона атмосферного повітря.	1
10	Правове регулювання використання вод.	1
	Разом	14

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Самостійна робота студентів в курсі природоохоронного законодавства та екологічного права є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення даної дисципліни.

Тематика самостійної роботи охоплює всю навчальну програму з зазначенням кількості годин, відведених на виконання кожної теми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Тема 1. Екологічна мережа: поняття, складові елементи та правовий режим їх використання	12	15
2	Тема 2. Правовий режим використання об'єктів природно-заповідного фонду	12	15
3	Тема 3. Екологічні права та обов'язки громадян.	12	15
4	Тема 4. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	12	15
5	Тема 5. Юридична відповідальність у галузі охорони навколишнього природного середовища.	12	15
6	Тема 6. Правове регулювання поведінки з відходами.	12	15
7	Тема 7. Правові засади енергозбереження.	11	15
8	Тема 8. Міжнародно-правова охорона окремих об'єктів довкілля.	12	17
9	Тема 9. Правове регулювання полювання і мисливського господарства	11	15
10	Тема 10. Міжнародне екологічне співробітництво. Адаптація екологічного законодавства до законодавства Європейського Союзу.	12	17
РАЗОМ		118	154

9. Індивідуальні завдання – реферативне дослідження (науково-дослідна робота)

Індивідуально навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які

студенти отримують у процесі вивчення курсу. Це обов'язковий вид самостійної і науково-дослідної роботи здобувача, передбачених програмою навчальної дисципліни. ІНДЗ виконується здобувачем індивідуально і не може замінювати курсову роботу. ІНДЗ має оглядово-аналітичний характер та представляє собою виконання відповідної теми, що передбачена робочою програмою.

Індивідуальний проект складається із написання доповіді та її захисту на індивідуальному занятті.

Обсяг доповіді – 20-30 аркушів друкованого тексту (шрифт Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервал). В доповіді повинні бути визначені предмет, об'єкт дослідження, обґрунтовуватись актуальність теми, визначатись завдання та мета дослідження, викладення основної частини, яка містить аналіз проблемних питань, які вказані у меті та завданнях індивідуальної роботи; розроблені висновки згідно поставлених завдань. Здобувач повинен також захистити розроблений проект на останньому семінарському (індивідуальному) занятті шляхом скороченого викладення розробленої доповіді. В кінці повинен наводитися список використаної літератури згідно ДСТУ 8302:2015.

Максимальна оцінка за виконання і захист ІНДЗ – 20 балів.

Система оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання виконаної роботи	Максимальна
1	Глибина аналізу досліджуваної теми, логіка викладення матеріалу. Обізнаність у науковій, методичній літературі, власні пропозиції в ході порівняльного аналізу.	7
2	Науковий апарат дослідження, його цілісність, відповідність теми.	6
3	Схематичне викладення запропонованої теми.	5
4	Оформлення роботи.	2
	Разом	20

Тематика науково-дослідної роботи (реферативне дослідження):

1. Система екологічного права та екологічного законодавства.
2. Організаційні функції управління природокористуванням.
3. Поререджувально-охоронні функції управління природокористуванням.
4. Стабілізаційні функції управління природокористуванням.
5. Моніторинг навколишнього природного середовища.
6. Охорона надр.

7. Відповідальність за порушення законодавства про надра.
8. Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання.
9. Правове забезпечення використання рослинного світу.
10. Правова охорона рослинного світу. Червона та Зелена книга України.
11. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.
12. Довгострокове тимчасове користування лісами.
13. Підстави виникнення та припинення користування лісами.
14. Правові заходи щодо відтворення, охорони та захисту лісів.
15. Організація лісового господарства.
16. Ведення лісового господарства.
17. Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.
18. Тваринний світ як об'єкт правової охорони та використання.
19. Суб'єкти, види і підстави права використання та охорони тваринного світу.
20. Правове регулювання полювання і мисливського господарства.
21. Правове регулювання рибальства і рибного господарства.
22. Правова охорона тваринного світу. Червона книга України.
23. Відповідальність за порушення законодавства про охорону та використання тваринного світу.
24. Поняття, суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки.
25. Види екологічної безпеки.

Тематика самостійної (індивідуальної) наукової роботи затверджується викладачем.

10. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні, дискусії), семінари, підготовка доповідей, реферування, конспектування, самостійна робота здобувачів тощо.

Консультація викладача з питань підготовки до семінарських занять, виконання ІНДЗ за змістом тем.

Індивідуальна співбесіда за програмовим змістом дисципліни та перевірка завдань для самостійної роботи здобувача визначених у семінарських заняттях з метою підвищення рейтингу успішності здобувачів.

11. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (50 балів), а також за результатами

виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки реферату (25 балів), виконання індивідуального практичного завдання (25 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

90-100 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
82-89 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних і практичних питань корпоративної соціальної відповідальності. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
60-81 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-59 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку

12. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за реферат, оцінка за виконане індивідуальне практичне завдання, залік.

Питання до заліку:

- 1 Форми взаємодії суспільства та природи та їх розвиток у сучасному історичному вимірі.
- 2 Поняття, предмет, метод та система екологічного права.
- 3 Природоохоронне законодавство: система та структура.
- 4 Еколого-правові відносини: поняття, структура, зміст.
- 5 Суб'єкти та об'єкти екологічного права.
- 6 Принципи екологічного права.
- 7 Принцип правового забезпечення екологічної безпеки.

- 8 Принцип правового забезпечення раціонального та ефективного використання природних ресурсів.
- 9 Принцип правового забезпечення сталого (тривалого) використання природних ресурсів.
- 10 Система екологічного права.
- 11 Джерела екологічного права: поняття, види та система.
- 12 Конституція України як джерело екологічного права.
- 13 Закони України як джерела екологічного права.
- 14 Підзаконні нормативно – правові акти як джерела екологічного права України.
- 15 Міжнародні договори як джерела екологічного права, їх види та особливості.
- 16 Поняття управління природокористуванням.
- 17 Система і компетенція органів управління природокористуванням.
- 18 Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України: основні завдання та повноваження.
- 19 Державна екологічна інспекція України: основні завдання та повноваження.
- 20 Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру: основні завдання та повноваження.
- 21 Державна служба геології та надр: Основні завдання та повноваження.
- 22 Державне агентство водних ресурсів: основні завдання та повноваження.
- 23 Державне агентство лісових ресурсів: основні завдання та повноваження.
- 24 Державне агентство рибного господарства: основні завдання та повноваження.
- 25 Функції управління в сфері природокористування: поняття та види.
- 26 Організаційні функції управління в сфері природокористування: їх класифікація.
- 27 Стабілізаційні функції управління в сфері природокористування: їх класифікація.
- 28 Попереджувально-охоронні функції управління в сфері природокористування: їх класифікація.
- 29 Моніторинг навколишнього природного середовища.
- 30 Просторово-територіальний устрій природних ресурсів.
- 31 Кадастри природних ресурсів.
- 32 Екологічний контроль: нормативне регулювання, поняття та види
- 33 Загальна характеристика системи екологічних прав громадян.
- 34 Конституційні екологічні права громадян.
- 35 Поняття та види екологічних обов’язків громадян.
- 36 Конституційні екологічні обов’язки громадян.
- 37 Майнові та немайнові екологічні обов’язки громадян.
- 38 Гарантії здійснення екологічних прав громадян.
- 39 Форми та способи захисту екологічних прав громадян.

- 40 Право власності на природні ресурси та комплекси.
- 41 Державна власність на природні ресурси та комплекси.
- 42 Право комунальної власності на природні ресурси та комплекси.
- 43 Приватна власність на природні ресурси та комплекси.
- 44 Охорона та гарантії права власності на природні ресурси та комплекси.
- 45 Поняття та види права природокористування.
- 46 Загальне та спеціальне природокористування.
- 47 Об'єкти та суб'єкти права природокористування.
- 48 Права та обов'язки природокористувачів.
- 49 Використання природних ресурсів на умовах оренди.
- 50 Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.
- 51 Види юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства.
- 52 Земля як об'єкт використання та правової охорони.
- 53 Правові основи землекористування.
- 54 Правова охорона земель.
- 55 Категорії земель та правовий режим їх використання.
- 56 Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.
- 57 Поняття та зміст права власності на землю.
- 58 Право власності на землю держави.
- 59 Права та обов'язки власників земельних ділянок.
- 60 Право користування землею.
- 61 Права та обов'язки землекористувачів.
- 62 Право земельного сервітуту.
- 63 Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови.
- 64 Загальне та спеціальне лісокористування.
- 65 Обмеження прав на землю.
- 66 Набуття права на землю громадянами та юридичними особами.
- 67 Припинення прав на землю.
- 68 Захист прав на землю.
- 69 Вирішення земельних спорів.
- 70 Завдання, зміст і порядок охорони земель.
- 71 Землеустрій.
- 72 Контроль за використанням та охороною земель.
- 73 Води як об'єкт правового регулювання використання та охорони.
- 74 Правове регулювання використання вод.
- 75 Державне управління в галузі використання та охорони вод.
- 76 Види права водокористування.
- 77 Права та обов'язки водокористувачів.
- 78 Правові заходи щодо охорони вод.
- 79 Юридична відповідальність за порушення водного законодавства.
- 80 Державний фонд надр як об'єкт правової охорони та використання.

- 81 Правове регулювання використання надр.
- 82 Види користування надрами.
- 83 Спеціальні дозволи на користування надрами. Гірничий відвід.
- 84 Права та обов'язки користувачів надр.
- 85 Користування надрами для розробки родовищ корисних копалин і для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.
- 86 Охорона надр.
- 87 Відповідальність за порушення законодавства про надра.
- 88 Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання.
- 89 Правове забезпечення використання рослинного світу.
- 90 Правова охорона рослинного світу. Червона та Зелена книга України.
- 91 Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.
- 92 Право лісокористування: поняття та види.
- 93 Підстави виникнення та припинення користування лісами.
- 94 Правові заходи щодо відтворення, охорони та захисту лісів.
- 95 Організація лісового господарства.
- 96 Ведення лісового господарства.
- 97 Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.
- 98 Тваринний світ як об'єкт правової охорони та використання.
- 99 Суб'єкти, види і підстави права використання та охорони тваринного світу.
- 100 Правове регулювання полювання і мисливського господарства.
- 101 Правове регулювання рибальства і рибного господарства.
- 102 Правова охорона тваринного світу. Червона книга України.
- 103 Відповідальність за порушення законодавства про охорону та використання тваринного світу.
- 104 Поняття, суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки.
- 105 Види екологічної безпеки.
- 106 Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки.
- 107 Юридична відповідальність за правопорушення в галузі забезпечення екологічної безпеки.
- 108 Атмосферне повітря як об'єкт правової охорони.
- 109 Поняття правової охорони атмосферного повітря.
- 110 Система правових заходів щодо охорони атмосферного повітря.
- 111 Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря.
- 112 Поняття та складові екологічної мережі.
- 113 Загальна характеристика структурних елементів екологічної мережі України.
- 114 Природно-заповідний фонд України: поняття, склад і загальна характеристика.
- 115 Правовий режим використання та охорони територій і об'єктів природно – заповідного фонду України.

116 Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про природно – заповідний фонд.

117 Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон.

118 Міжнародно-правова охорона навколишнього природного середовища.

119 Міжнародно-правова охорона флори і фауни.

120 Міжнародно-правова охорона Світового океану та внутрішніх вод.

121 Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря, озонового шару та космічного простору.

122 Поняття та класифікація відходів як об'єкта правового регулювання.

123 Правовий режим поводження з відходами.

124 Юридична відповідальність за порушення законодавства України про відходи.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна та заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Модуль 1					Модуль 2					
ЗМ1					ЗМ2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку ПМК
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MS Word, MS Excel.

15. Рекомендовані джерела інформації.

Базові:

1. Вимоги з ядерної та радіаційної безпеки до інформаційних та керуючих систем, важливих для безпеки атомних станцій: Наказ Державної інспекції ядерного регулювання України від 22.07.2015 № 140. *Офіційний вісник України*. 2015. № 66. Ст. 2196.
2. Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду: Міжнародний документ від 21.05.1963 року. *Офіційний вісник України*. 2005. № 21. Ст. 1180.
3. Водний кодекс: Закон України від 06.06.1995 року № 213/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Гірничий закон України: Закон України від 06.10.1999 року № 1127-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 50. Ст. 433.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
6. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку від 3-14.06 1992 року. Ріо-де-Жанейро, Бразилія. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455#Text.
7. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 року № 1699-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 46. Ст. 2047.
8. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 року № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3. Ст. 27.
9. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 11 грудня 1997 року. Кіото. Японія. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_801#Text
10. Кодекс про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 року № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
11. Кодекс України про надра: Закон України від 27.07.1994 року № 132/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 36. Ст. 340.
12. Кодекс цивільного захисту: Закон України від 02.10.2012 року № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34 - 35. Ст. 458.
13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_120#Text.
14. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська Конвенція) від 2 лютого 1971 року. Рамсар. Іран. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_031#Text.
15. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція) від 25 червня 1998 року. Орхус. Данія. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text.

16. Конвенція про захист Чорного моря від забруднення (Бухарестська Конвенція) від 21 квітня 1992 року. Бухарест, Румунія. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_065#Text.

17. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення від 3 березня 1973 року. Вашингтон. США. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129#Text.

18. Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 5 травня 1992 року. Ріо-де-Жанейро, Бразилія. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030#Text.

19. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини від 16 листопада 1972 року. Париж. Франція. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text.

20. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська Конвенція) від 19 вересня 1979 року. Берн. Швейцарія. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_032#Text.

21. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті від 10 лютого 1991 року. Еспо, Фінляндія URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text.

22. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

23. Концепція Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005-2025 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2004 року № 675-р. *Офіційний вісник України*. 2004. № 38. Ст. 2524.

24. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 року № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 31.

25. Лісовий кодекс: Закон України від 21.01.1994 року № 3852-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 17. Ст. 99.

26. Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації: Указ Президента України від 05.05.2011 року № 547/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 35. Ст. 1433.

27. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2001 року № 2755-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92. Ст. 3248.

28. Положення про державну лісову охорону: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 року № 976. *Офіційний вісник України*. 2009. № 71. Ст. 2447.

29. Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 року № 15. *Офіційний вісник України*. 2015. № 7. Ст. 164.

30. Положення про Зелену книгу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 року № 1286. *Офіційний вісник України*. 2002. № 36. Ст. 1692.

31. Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 1119. *Офіційний вісник України*. 2016. № 2. Ст. 68

32. Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 року № 614. *Офіційний вісник України*. 2020. № 59. Ст. 1853. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF#Text>.

33. Положення про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1992 року № 459. *Урядовий кур'єр*. 1992. № 35.

34. Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 08 липня 2015 року № 469. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 141.

35. Положення про учнівські лісництва: Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.01.2015 року № 66. *Офіційний вісник України*. 2015. № 28. Ст. 819.

36. Порядок ведення державного водного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.1996 року № 413. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-96-п>.

37. Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 року № 848. *Офіційний вісник України*. 2007. № 46. Ст. 1885.

38. Порядок ведення державного лісового кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 року № 848. *Офіційний вісник України*. 2007. № 46. Ст. 1885.

39. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 року № 195. *Офіційний вісник України*. 2006. № 8. Ст. 452.

40. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 року № 195. *Офіційний вісник України*. 2006. № 8. Ст. 452.

41. Порядок видачі дозволу на переведення земельних лісових ділянок до нелісових земель у цілях, пов'язаних із веденням лісового господарства, без їх вилучення у постійного лісокористувача або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката зазначеного дозволу: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 року. № 982. *Офіційний вісник України*. 2014. № 10. Ст. 322.

42. Порядок державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.1995 року № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75-95-п>.

43. Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 за № 553. *Офіційний вісник України*. 2016. № 2. Ст. 108.

44. Порядок здійснення державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 за № 824. *Урядовий кур'єр*. 2013. № 224.

45. Порядок здійснення контролю за виконанням інвестиційних програм у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 року № 552. *Офіційний*

вісник України. 2014. № 85. Ст. 2409.

46. Порядок інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2013 року № 483. *Офіційний вісник України*. 2013. № 53. Ст. 1934.

47. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2007 року № 733. *Офіційний вісник України*. 2007. № 37. Ст. 1483.

48. Порядок розгляду запитів на публічну інформацію, що надійшли до Мінприроди України: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 03.02.2012 року № 42. *Офіційний вісник України*. 2012. № 17. Ст. 652.

49. Порядок розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25.06.2014 № 179. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 2143.

50. Порядок розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.12.2012 року № 630. *Офіційний вісник України*. 2013. № 6. Ст. 224.

51. Порядок складення та подання запитів на публічну інформацію, розпорядником якої є Міністерство екології та природних ресурсів України або центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 11.11.2011 року № 444. *Офіційний вісник України*. 2011. № 95. Ст. 3475.

52. Порядок спеціального використання лісових ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 року № 761. *Офіційний вісник України*. 2007. № 39. Ст. 1550.

53. Порядок утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 30.09.2010 року № 429. *Офіційний вісник України*. 2011. № 2. Ст. 128.

54. Правила використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.09.2011 року № 337. *Офіційний вісник України*. 2011. № 81. Ст. 2992.

55. Правила і норми утримання дельфінів в умовах неволі: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 06.12.2012 року № 622. *Офіційний вісник України*. 2013. № 16. Ст. 575.

56. Правила пожежної безпеки в Україні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 року № 1417. *Офіційний вісник України*. 2015. № 26. Ст. 767.

57. Правила поліпшення якісного складу лісів: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 року № 724. *Офіційний вісник України*. 2007. № 37. Ст.

1478.

58. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 року № 105. *Офіційний вісник України*. 2006. № 31. Ст. 2276.

59. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 року № 5293-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 43. Ст. 616.

60. Про бджільництво: Закон України від 22.02.2000 року № 1492 – III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 21. Ст. 157.

61. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 року № 39/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 12. Ст. 81.

62. Про відходи: Закон України від 05.03.1998 року № 187/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 36. Ст. 242.

63. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17.11.2009 року № 1559-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 1. Ст. 2.

64. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 року № 4572 – VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.

65. Про державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 року № 3613-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 8. Ст. 61.

66. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 року № 963-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 350.

67. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 року № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст. 93.

68. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 року № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

69. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 року № 2939 – VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

70. Про екологічний аудит: Закон України від 24.06.2004 року № 1862-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 45. Ст. 500.

71. Про екологічну мережу України: Закон України від 24.06.2004 року № 1864- IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 45. Ст. 502.

72. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 року № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. Ст. 218.

73. Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 17.09.2008 року № 516-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 5. Ст. 8.

74. Про захист рослин: Закон України від 14.10.1998 року № 180-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 50. Ст. 310.

75. Про захист тварин від жорсткого поводження: Закон України від 21.02.2006 року № 3447-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 27. Ст.

230.

76. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 року № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.

77. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 року № 858 – IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 282.

78. Про індустриальні парки: Закон України від 21.06.2012 року № 5018-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 22. Ст. 212.

79. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 року № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.

80. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14.02.1992 року № 2114-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 20. Ст. 272.

81. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 року № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.

82. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22.02.2000 року № 1478-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 18. Ст. 132.

83. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 року № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.

84. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 року № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

85. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.

86. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 року № 2245-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 15. Ст. 73

87. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10.04.1992 року № 2269-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 30. Ст. 416.

88. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 року № 161-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 46. Ст. 280.

89. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року: Закон України № 2697-VIII від 28.03.2019 р. *Відомості Верховної Ради України* від 19.04.2019. № 28. С. 29. Ст. 980.

90. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.03.1998 року № 188/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 38. Ст. 248.

91. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992 року № 2707-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 50. Ст. 678.

92. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 року № 962-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 349.

93. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991 р. № 41. Ст. 546.

94. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 року № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#top>.

95. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 року № 1378-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 15. Ст. 229.

96. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 02.03.1995 року № 86/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 14. Ст. 91.

97. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10.01.2002 року № 2918-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 16. Ст. 112.

98. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27.02.1991 року № 791а-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 16. Ст. 198.

99. Про природно – заповідний фонд: Закон України від 16.06.1992 року № 2456-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 34. Ст. 502.

100.

Пр о регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 року № 3038-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 34. Ст. 343.

101. Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 року № 591-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22. Ст. 198.

102. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 року № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст. 1058.

103. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 року № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78.

104. Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 року № 880-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 79. Ст. 2961.

105. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 року № 2894-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 14. Ст. 97.

106. Про тепlopостачання: Закон України від 02.06.2005 року № 2633-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 28. Ст. 373.

107. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96.

108. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність: Закон України від 23.12.1998 року № 353-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 5. Ст. 46.

109. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 року № 1039-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 44. Ст. 391.

110. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 року № 973-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45. Ст. 363.

111. Про Червону книгу України: Закон України від 07.02.2002 року № 3055-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 30. Ст. 201.

112. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 9 травня 1992 року. Нью-Йорк. США URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text.

113. Регламент подання інформації про проведення рубок деревини у лісах: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 05.03.2013 № 91. *Офіційний вісник України*. 2013. № 26. Ст. 886.

114. Стратегія Національної безпеки України: Указ Президента України від 26.05.2015 року № 287/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 43. Ст. 1353.
115. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 року № 5/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 4. Ст. 67.
116. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.

Допоміжна наукова література:

1. Актуальные вопросы квалификации незаконного завладения почвенным покровом (поверхностным слоем) земель. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/4-4/22.pdf>.
2. Анисимова А. Право природопользования в эколого-правовой доктрине: теоретико-прикладные аспекты. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2020/8-9/10.pdf>.
3. Арсенюк А.О. Земельний спір як процесуальна категорія: доктринально-правовий аналіз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 29 (Т. 1). С. 232-236.
4. Арсенюк А.О. Окремі аспекти взаємодії норм матеріального та процесуального права у регулюванні земельних правовідносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №33 (Т. 1). С. 203-206.
5. Балюк Г.І. Сучасні проблеми правового регулювання відносин щодо забезпечення екологічної безпеки. Актуальні проблеми становлення і розвитку права екологічної безпеки в Україні: матеріали науково-практичного Круглого столу, 28 березня 2014 р., м. Київ / ред.кол. М.В. Краснова та ін.; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Чернівці: Кондратьєв А.В., 2014. С. 17-20.
6. Бицюра Л.В. Гармонізація аграрного законодавства в контексті стратегії сталого розвитку ЄС. *Право і суспільство*. 2014. № 6-2 (частина 2). С. 109-114.
7. Біловус Р.В. Правові аспекти визначення права загального користування надрами. *Право і суспільство*. 2015. № 4-4. С. 130-135.
8. Bloshenko E.S. Визначення допоміжних суб'єктів правовідносин у сфері використання рослинного світу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. 2015. №3. Том 2. С. 31-35.
9. Бондар В.В. Розвиток екологічного права України у світлі євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2015. Випуск 32. Том 2. С. 137-140.
10. Бондар В.В. Розвиток екологічного права України у світлі євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №32 (Т. 2). С. 137-140.
11. Боровицька А.Г. Теоретико - правові основи визначення державного водного кадастру. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. 2015. №3. том 2. С. 36-40.
12. Бринчук М.М. Экологическое право (право окружающей среды): [ученик для студентов высш. учеб. заведений] / М.М. Бринчук; Ин-т государства и

права РАН; Академ. прав. ун-т. Москва: Юристь. 1998. 688 с.

13. Булгаков А.О. Проблеми вдосконалення законодавства України на початку 90-х років у сфері раціонального використання та охорони земель. *Право і суспільство*. 2014. № 6-2(частина 2). С. 115-119.

14. Бурцев О.В. Правові засади вирішення межових земельних спорів: минуле та сьогодення. *Право і суспільство*. 2014. № 6-2 (частина 3). С. 104-109.

15. Ващишин М. Відновлювані території у складі національної екомережі. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/20.pdf>.

16. Ващишин М.Я. До питання про критерії самостійності аграрного права як галузі права. *Право і суспільство*. 2014. № 4. С. 114-119.

17. Ващишин М.Я. Система принципів правового регулювання формування та збереження національної екомережі. *Право і суспільство*. 2015. №5-3. С. 97-103.

18. Ващишин М.Я. Тенденції розвитку аграрного права України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія «Право» / ред. кол. Д.О. Мельничук (голова) та ін. Київ, 2014. Вип. 197. Ч. 1. С. 63-68.

19. Гаврильців М.Т. Державна природоохоронна політика України в умовах глобалізації. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1(частина 2). С. 129-133.

20. Гетьман А.П. Правовые проблемы экологической политики Европейского Союза и Украины: [монографія] / А.П. Гетьман, В.И. Лозо. Харків: Право, 2014. 280 с.

21. Гетьман А.П. Доктрина екологічного права та законодавства України: монографія. Харків: ТОВ «Оберіг», 2019. 336 с.

22. Гетьман А.П. Екологічне право: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.]. Харків: Право. 2014. 432 с.

23. Гетьман А.П. Концепція розвитку екологічного законодавства як передумова екологічної безпеки в Україні. Актуальні проблеми становлення і розвитку права екологічної безпеки в Україні: матеріали науково-практичного Круглого столу, 28 березня 2014 р., м. Київ / ред.кол. М.В. Краснова та ін.; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Чернівці: Кондратьєв А.В., 2014. С. 13-20.

24. Грушкевич Т.В. Теоретико – правова характеристика права на безпечно для життя і здоров'я довкілля. *Право і суспільство*. 2015. № 4-4. С. 136-142.

25. Гурова А.М. Правова охорона й використання навколоземного космічного простору як інститут екологічного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №32 (Т. 2). С. 141-145.

26. Донець О.В. Правове регулювання використання й охорони земель в Україні до 1917 року. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №32 (Т. 2). С. 146-150.

27. Дубовик О.Л. Источники экологического права Европейского Союза. *Экологическое право*. 2014. № 2. С. 34-38.

28. Екологічне право: підручник / [А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін.]; за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. 552 с.

29. Євстігнєєв А.С. До питання про превентивну функцію права

екологічної безпеки. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Третє зібрання фахівців споріднених кафедр щодо обговорення стратегії еволюції аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних правовідносин у контексті інтеграційного розвитку України»: матер.конф. (м. Одеса, 7-10 червня 2018 року) / відп.ред. д.ю.н., доц. Т.Є. Харитонова, 372 к.ю.н., доц. Х.А. Григор'єва. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 125-127.

30. Єлькін С.В. Правове регулювання ландшафтного використання та охорони земель в Україні: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.06. Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Київ. 2012. 247 с.

31. Журина А. Правове регулювання лісокористування для потреб екотуризму. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/12/21.pdf>.

32. Заєць О. Еволюція юрисдикції земельних спорів в Україні. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/19.pdf>.

33. Запорозчук А.В. Міжнародно-правове регулювання поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право»; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2013. 19 с.

34. Земельне право: [підручник] / [М.В. Шульга, Н.О. Багай, В.І. Гордєєв та ін.]; за ред. М. В. Шульги. Харків: Право, 2013. 520 с.

35. Золотарьова Д.М. Правові наслідки тимчасового зайняття земельних ділянок. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1(частина 1). С. 243-247.

36. Исмайлыв Г.Х. Мировой водный баланс и ресурсы Земли, водный кадастр и мониторинг водных объектов: [учебник для вузов] / Г.Х Исмайлыв, А.В. Перминов. Москва: 2013. 324 с.

37. К вопросу о сущности права собственности украинского народа на животный мир. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2020/3/17.pdf>.

38. Калишук Л.А. Особливості застосування ст.8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при захисті екологічних прав громадян. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №31 (Т. 2). С. 76-79.

39. Камінська Н.В. Екологічне право: [навчальний посібник] / Н.В. Камінська, А.І. Камінський, І.С. Куненко. Київ: Дакор, 2013. 248 с.

40. Камінська Н.В. Особливості правового регулювання поводження з радіоактивними відходами на національному та міжнародному рівнях. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1(частина 2). С. 134-138.

41. Каракаш И.И. Право собственности на землю и право землепользования в Украине: [научно-практическое пособие]. Київ: Истина, 2004. 216 с.

42. Качурінер В.Л. Принципи та правові важелі екологічної політики європейського союзу. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1(частина 1). С. 247-253.

43. Кіндюк Б.В. Проблеми імплементації міжнародних принципів лісництва у лісове законодавство України. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія «Право». 2013. Вип. 5. С.136-140.

44. Клименко О.М. Міжнародно – правові аспекти розвитку інституту примусового відчуження приватної власності з мотивів суспільної необхідності. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2010. №3. С.

113-119.

45. Кобецька Н.Р. Договори у відносинах користування мисливськими угіддями. *Право і суспільство*. 2014. № 1 (частина 2). С. 99-102.

46. Кобецька Н.Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2016. 271 с.

47. Коваленко Ю.В. Правове регулювання екологічної безпеки теплових електростанцій в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2018. 18 с.

48. Ковач Д.Л. Сутність підстав і умов виникнення права власності громадян на земельні ділянки. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1(частина 1). С. 253-257.

49. Коллизионные и проблемные аспекты принятия наследства на землю по законодательству Украины. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/4-4/27.pdf>.

50. Концептуалізація еколого-геополітичних параметрів, що визначають розвиток фауністичного законодавства України. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2020/1-2/28.pdf>.

51. Костицький В.В. Міжнародно – правовий етичний імператив як основа теоретико-методологічного забезпечення розвитку екологічного права. *Право України*. 2011. №2. С. 20-32.

52. Костюченко М.С. Особливості використання водних об'єктів для рибогосподарських потреб на умовах оренди. *Право і суспільство*. 2014. № 6-2(частина 3). С. 104-109.

53. Краснова Ю.А. Екологічна безпека як принцип природоресурсного права: історія становлення. Природоресурсне право в системі права України: історія, сьогодення, перспективи: збірник матеріалів круглого столу, 30-31 жовтня 2015 р. / за заг. редакцією М.В. Шульги. Харків: Вид-во ТОВ «Оберіг», 2015. С. 107-108.

54. Краснова Ю.А. Право екологічної безпеки України: теоретичні аспекти. Монографія. Київ: НУБіП України, 2017. 589 с.

55. Краснова Ю.А. Принципи правового регулювання екологічної безпеки. Актуальні проблеми становлення і розвитку права екологічної безпеки в Україні: Матеріали науково-практичного Круглого столу, 28 березня 2014 р., м. Київ / ред.кол. М.В. Краснова та ін.; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Чернівці: Кондратьєв А.В., 2014. С. 31- 35.

56. Краснова Ю.А. Чайка О.О. Правове регулювання видобутку та реалізації бурштину в Україні. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. №2. 2020. С. 103-108.

57. Криминологическая характеристика экологической преступности в Украине. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/3-2/26.pdf>.

58. Лейба Л.В. Правове регулювання вирішення земельних спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2005. 19 с.

59. Лесные сервитуты в праве Украины: понятие, содержание, правовая

природа. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/6-3/25.pdf>.

60. Лісова Т.В. До питання про економічне стимулювання раціонального використання земель промисловості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №31 (Т. 2). С. 80-85.

61. Лов'як О.О. Земельні сервітути. Обмеження прав на землю. *Нотаріат для вас*. 2013. № 9. С. 44-50.

62. Любчич А.М. Функції процедурних норм аграрного права. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1(частина 1). С. 258-263.

63. Макаренко О.Ю. До питання надр як юридичного поняття, ресурсів надр як об'єкта користування надрами. *Право і суспільство*. 2014. № 1 (частина 2). С. 103-107.

64. Малий В.Ю. Правове регулювання іпотеки землі в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право». Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2007. 21 с.

65. Малишева Н.Р. Екологічне право: вектори розвитку у ХХІ сторіччі. *Право України*. 2011. №2. С. 114-123.

66. Международно – правовые стандарты защиты животных в документах Лиги наций. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/3-3/12.pdf>.

67. Международное экологическое право: [учебник] / отв. ред. Р.В. Валеев; Казан. (Приволж.) федер. ун-т. Москва: Статут. 2012. 639 с.

68. Мельник П.В. Правова охорона лісів Карпатського регіону України: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.06; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2002. 19 с.

69. Михайленко Д. О., Віхров В. В. Щодо державного контролю у сфері земельних відносин. *Право і суспільство*. 2014. № 6- 1(частина 1). С. 264-271.

70. Мікулін Д.М. Щодо проблеми визначення природи договору довгострокового тимчасового користування лісами. *Право і суспільство*. 2015. №5 - 2. С. 110-116.

71. Місінкевич А.Л. Законодавче забезпечення рекультивації земель в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 4-2. С. 93-97.

72. Місінкевич А.Л. Правові проблеми здійснення рекультивації в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. 2015. №2. том 2. С. 99-103.

73. Муравська М.Л. Класифікація поверхневих водних об'єктів за законодавством України та ЄС: порівняльний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. 2015. №2. том 2. С. 104-107.

74. Настіна О.І. Медіація як альтернативний та ефективний спосіб вирішення межових земельних спорів. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 3. С. 129-134.

75. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б.Є. Патона. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. 72 с.

76. Непийвода В.П. Правове регулювання в галузі лісів: доба утвердження підтриманого розвитку Київ: НДІ приват права і підприємництва, 2004. 339 с.

77. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: [монографія]. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 544 с.

78. Носік В.В. Проблеми правового забезпечення реалізації цілей сталого розвитку у сфері збереження, відновлення та раціонального використання екосистем в Україні. Особливості правового регулювання екологічних, земельних, аграрних, природоресурсних відносин в умовах глобалізації: зб. матеріалів Всеукраїнської наук. – практ. конференції (м. Івано-Франківськ – м. Яремче, 20-22 вересня 2019 р.) / відп. ред. Н.Р. Кобецька. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац.ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. С. 23-26.

79. Оверковська Т. Еколого-правові засади охорони ґрунтів. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/11/17.pdf>.

80. Орендарець О.О. Ефективність впровадження досягнень науки екологічного права України в практичну діяльність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №31 (Т. 2). С. 86-93.

81. Особенности дикой фауны как объекта экологического права Украины. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2020/2-2/22.pdf>.

82. Правовое регулирование экологического информационного обеспечения и его место в системе экологической безопасности Украины. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/4-3/3.pdf>.

83. Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011 – 2015 роки: Розпорядження КМУ від 25 травня 2011 р. № 577-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/577-2011-%D1%80>.

84. Про затвердження порядку інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами: Постанова Кабінету Міністрів України від 03. 06. 2013 р. № 483. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/483-2013-п>.

85. Про Концепцію переходу України до сталого розвитку: проект Закону України. URL: <http://www.mns.gov.ua/laws/laws/nuclear/92.htm>.

86. Розумний М.О. Историчний досвід використання еkleктичних доктрин у лісовому законодавстві. *Право і суспільство*. 2015. № 3. С. 73-79.

87. Роль экологического права Европейского Союза в обеспечении охраны особо ценных природных растительных сообществ (сравнительный аспект). URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/2-3/10.pdf>.

88. Соколова А. Обеспечение прав граждан в сфере природопользования и охраны окружающей природной среды. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2020/4-5/14.pdf>.

89. Соколова А.К. Охрана вод (водных объектов) в Украине: правовые аспекты. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2019/11-2/28.pdf>.

90. Соколова А.К. Проблемы правового обеспечения охраны вод в Украине. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2019/10-2/37.pdf>.

91. Соколова А.К. Флористичне право України: проблеми формування та розвитку: [монографія] / А.К. Соколова Нац. юрид. Акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 288 с.

92. Степаненко В.С. Источники европейского экологического права *Международное право*. 2013. №4. С. 161-183.
93. Туліна Е. Екологічний аудит в Україні: шляхи вирішення деяких проблем. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/11/16.pdf>.
94. Управленческо-правовой аспект реформирования государственного управления в сфере охраны окружающей природной среды в условиях евроинтеграции Украины. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/4-3/6.pdf>.
95. Федун А. Д. Особливості правовідносин у сфері нормативного грошового оцінювання земельних ділянок в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. 2015. №3. Том 2. С. 41-45.
96. Федчишин Д.В. Особливості охорони та раціонального використання земель громадської забудови. *Право і суспільство*. 2014. № 6-1 (частина 1). С. 272-277.
97. Цалин Р.В. Підстави виникнення та припинення права власності на відходи державою та територіальними громадами. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. 2015. №2. том 2. С. 108-111.
98. Черкашина М. Понятие и признаки водной экосистемы как объекта экологических правоотношений. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2020/8-9/18.pdf>.
99. Чумаченко І.Є. Окремі методи здійснення державного контролю за використанням та охороною водних об'єктів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №31 (Т. 2). С. 94-97.
100. Шаповал К.В. Історичний досвід становлення та розвитку установ, покликаних вирішувати земельні спори в Україні. *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. №. 11. С. 1-11.
101. Шевчук Л. Экологические аспекты законодательства Украины в сфере публичных закупок и acquis Европейского Союза: вопросы соотношения и адаптации. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2020/4-5/15.pdf>.
102. Шемшученко Ю.С. Актуальні проблеми кодифікації національного та міжнародного екологічного права. *Право України*. 2011. №2. С. 4-10.
103. Шемшученко Ю.С. Екологічна конституція Землі: від ідеї до практичного втілення. *Вісник Національної академії наук України*. 2007. № 9. С. 3-7.
104. Шершун С.М. Поняття екологічного аудиту: правовий аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №30 (Т. 1). С. 197-201.
105. Шеховцов В. К вопросу о сущности права собственности украинского народа на животный мир. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2020/3/17.pdf>.
106. Шеховцов В. Особенности дикой фауны как объекта экологического права Украины. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2020/2-2/22.pdf>.
107. Шеховцов В. Перспективи кодифікації фауністичного законодавства й формування його структури. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/21.pdf>.
108. Шпарик Н.Я. Адаптація екологічного законодавства України до стандартів Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. №33 (Т. 1). С. 212-217.

109.Шпарик Н.Я. Проблеми імплементації міжнародно-правових актів у екологічне законодавство України. *Право і суспільство*. 2014. № 4. С. 124-130.

110.Юрчишин Н.Г Сучасний стан та перспективи реформування інституту права власності на ліси в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 64. С. 396-402.

111.Юрчишин Н.Г. Поняття права приватної власності на ліси в Україні: теоретичний та практичний аспект. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 60. С. 529-535.

112.Яцухненко Є.С. Захист лісових екосистем як одне з головних завдань міжнародного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2014. Вип. 24. Том 4. С. 184-187.

Інформаційні ресурси

1.<http://portal.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
<https://rada.gov.ua>

2.<https://kmu.gov.ua> Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України
<https://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний веб-сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України <https://menr.gov.ua>

4. Юридична газета - <http://yur-gazeta.com/>